

Малишко Є.О., кандидат економічних наук, викладач кафедри фінансів
Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця,
м. Харків

Чернишов В.В., старший викладач кафедри фінансів Харківського
національного економічного університету імені Семена Кузнеця, м. Харків

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

АНОТАЦІЯ

Розглянуто та проаналізовано існуючі в сучасній економічній літературі підходи до тлумачення інвестиційного потенціалу. Обґрунтовано доцільність дослідження інвестиційного потенціалу промислових підприємств. Досліджено вплив як внутрішніх так і зовнішніх факторів на розвиток інвестиційного потенціалу суб'єктів господарювання промисловості. Запропоновано напрямки підвищення інвестиційного потенціалу суб'єктів господарювання. Проаналізовано фінансовий потенціал як інтегральний показник рівня фінансової стійкості суб'єкта господарювання машинобудівної промисловості. Досліджено методичні підходи до оцінки формування інвестиційного потенціалу. Досліджено процес взаємодії як внутрішніх так і зовнішніх факторів впливу на інвестиційний потенціал. На основі проведеного дослідження сформовано напрямки підвищення інвестиційної діяльності підприємств з метою активізації залучення інвестиційного капіталу.

ВСТУП

Останнім часом розвиток економіки країни вимагає дієвих заходів щодо зростання інвестиційного потенціалу суб'єктів господарювання, що сприятиме матеріально-технічному оновленню. Зростання конкуренції на інвестиційному ринку спонукає підприємства до впровадженню інвестиційних стратегій щодо вдосконаленню та підвищенню інвестиційної активності з метою впровадженню конкурентоспроможних інвестиційних продуктів.

Інвестиційний потенціал суб'єктів господарювання на сучасному етапі розвитку ринкової економіки є головною передумовою для підвищення конкурентоспроможності, впровадження інноваційних розробок, вирішення питань щодо інтеграційних розробок та забезпечення ресурсних можливостей з метою здійснення інвестиційної діяльності.

За цих умов актуальність набуває інвестиційна активність суб'єктів господарювання спрямована на досягнення стратегічних цілей щодо реалізації інвестиційних проектів та залученню ресурсів спрямованих на інвестиційну діяльність підприємства. Дослідженням проблем формування та оцінки інвестиційного потенціалу, та пошук активізації залученню інвестиційного капіталу присвячено чимало робіт, серед яких Л. О. Ворсовський [1], В. М. Геєць [2], І. З. Должанський [3], В. Л. Пілюшенко [4], О. С. Федонін [5] та ін.

З огляду на дослідження багатьох вчених проблем сутності інвестиційної діяльності, варто зазначити, стан та активність інвестиційної діяльності промислових підприємств України вимагає дієвих заходів, бо знаходиться під впливом як зовнішніх так і внутрішніх чинників, які виступають системоутворюючими факторами зростання інвестиційного капіталу.

Дослідження вказують на існування тісного зв'язку між категоріями «інвестиційний потенціал» та «фінансовий потенціал». Так, існують різні підходи визначення сутності інвестиційного потенціалу, що дозволило виокремити наступну систематизацію: наявність ресурсів, що забезпечують економічне зростання інвестиційної діяльності під впливом як зовнішніх так і внутрішніх факторів. Саме досягнення підприємством економічного зростання залежить від фінансових можливостей та стратегічних цілей у майбутньому, що є складовою фінансового потенціалу.

Основною метою дослідження є формування і реалізації ефективних рішень щодо активізації процесів управління інвестиційного потенціалу та забезпеченню впровадженню дієвих напрямків підвищенню інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання фінансових посередників на інвестиційному ринку.

1. Формування та підвищення інвестиційного потенціалу суб'єктів господарювання

На сучасному етапі розвитку промислових підприємств України загострюється питання з активізації інвестиційної діяльності, що забезпечить впровадженню у виробництво більш продуктивних технологій. Основною метою інвестиційної діяльності є забезпечення зростання ринкової вартості, підвищення конкурентоздатності та формування ефективної інвестиційної політики на підприємстві.

Постає питання активізації інвестиційного потенціалу, тобто формування інвестиційно–інноваційної діяльності, що забезпечить розширення потенційних партнерів і інвесторів, з метою реалізації інвестиційних потреб суб'єктів господарювання через стратегічні цілі у майбутньому.

Аналіз теоретико–економічної сутності поняття інвестиційний потенціал, проведений на основі узагальнення його трактувань, дав можливість систематизувати його наявні елементи [6,7,8,9,10,11,12]: виробничий (конкурентоспроможність продукції), майновий (забезпечення матеріальними і нематеріальними формами з метою отримання економічних вигід у майбутньому), кадровий (інтегровані трудові можливості підприємства, що характеризує наявність у підприємства кваліфікованих кадрів), фінансовий (ефективне використання фінансових ресурсів) потенціали. Багатогранність економічної категорії інвестиційний потенціал підприємства є комплексним поняттям, що виділяє систему елементів, які формуються під впливом як зовнішніх так і внутрішніх факторів впливу у ході реалізації інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання.

Розглядаючи інвестиційний потенціал суб'єктів господарювання постає питання аналіз впливу як внутрішніх так і зовнішніх факторів на формування інвестиційної стратегії з метою активізації інвестиційної діяльності в реальному секторі економіки.

Незважаючи на значну кількість наукових робіт присвячену

різноманітним проблемним аспектам інвестиційного потенціалу суб'єктів господарювання, встановлено сукупність факторів, що мають вплив на інвестиційну діяльність: нестійкий фінансовий стан промислових підприємств; неефективне використання інвестиційних ресурсів; фінансово–кредитна і податкова система; неможливість здійснення фінансового інвестування.

На основі опрацювань літературних джерел [13,14], встановлено поділ за об'єктивністю виникнення та впливу на інвестиційний потенціал суб'єктів господарювання: об'єктивні чинники – це зовнішні фактори: рівень інфляції, стан розвитку економіки, розвиненість фінансових інституцій, розширення ринку фінансових посередників; об'єктивно–суб'єктивні чинники – це вплив факторів як на рівні держави так і на рівні підприємства; суб'єктивні чинники – це внутрішні фактори: стадія життєвого циклу підприємства; фінансовий стан; структура активів, кредитний рейтинг, політика розподілу прибутку. Відповідно до зазначених факторів, які мають вплив на інвестиційний потенціал, виділено наступні варіанти: вплив негативних внутрішніх факторів над зовнішніми, тобто інвестиційний потенціал залежить від активного залучення та раціонального використання інвестицій підприємства; зовнішні – негативні, тоді як внутрішні – сприятливі, при цьому відбуватиметься нарощення інвестиційного потенціалу; негативні, як зовнішні так і внутрішні фактори, що свідчать про вкрай ризикованими капіталовкладеннями.

Аналізуючи інвестиційну діяльність суб'єктів господарювання за 2018 рік обсяг капітальних інвестицій зріс на 12,3%, що свідчить про використання підприємствами України третього варіанту формування інвестиційного потенціалу, тобто націленість на розвиток інвестиційної діяльності шляхом реалізації конкурентоспроможної продукції.

SWOT–аналіз факторів впливу на інвестиційний потенціал підприємств дасть можливість сформулювати стратегічні цілі інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання, що забезпечить залученню додаткових інвестиційних ресурсів. Встановлення інвестиційної стратегії інвестиційного потенціалу суб'єктів господарювання повинно ґрунтуватись у наступних

завданнях: виявлення виходу на споживчий ринок; формування альтернативних можливостей і спроможності використання інвестиційних ресурсів; забезпечення підвищенню та вдосконаленню конкурентоспроможності підприємств.

На низький рівень інноваційної активності підприємств мають вплив зовнішні фактори, до яких віднесено: недосконалість законодавчої бази регулювання інвестиційним капіталом підприємств; непрогнозований рівень інфляції; недовіра фінансових інституцій.

Відповідно до внутрішніх факторів інвестиційного потенціалу віднесено: нестійкий фінансовий стан суб'єктів господарювання; неефективне використання ресурсного потенціалу; відсутність модернізації, застарілість та низький технічний рівень основних засобів.

Проблематика щодо підвищення інвестиційного потенціалу підприємств є ключовою запорукою успішного функціонування промислових підприємств та потребує інноваційних впроваджень, розширенню інноваційної спрямованості інноваційної політики. Окреслено зовнішні та внутрішні фактори інвестиційного потенціалу підприємства, що дало змогу виділити сильні, слабкі сторони, переваги та недоліки, які представлено на рис. 1.

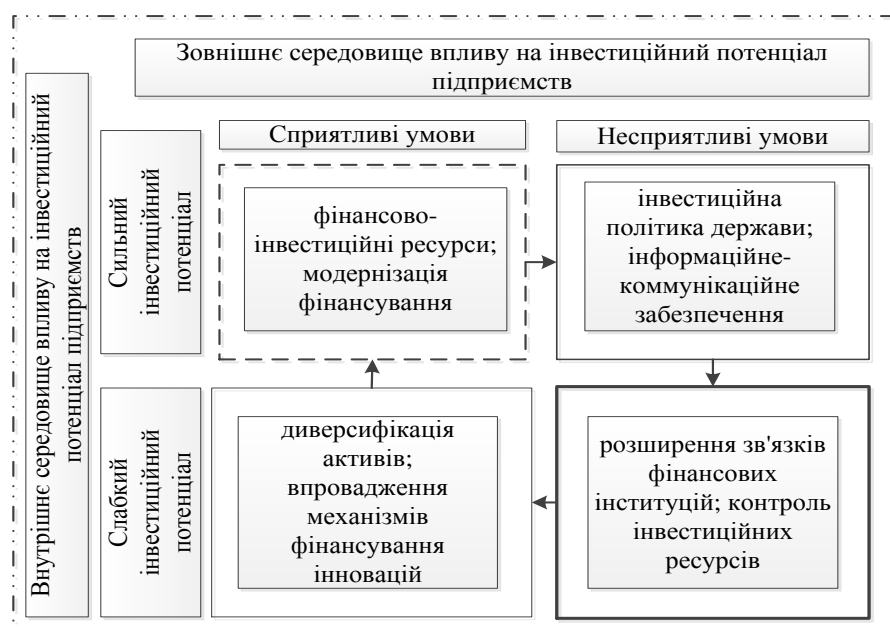

Рис. 1. Матриця SWOT-аналізу факторів впливу на інвестиційний потенціал підприємств

Як видно з рис. 1, на формування і реалізацію інвестиційного потенціалу мають вплив фактори як зовнішнього так і внутрішнього середовища, незалежно від виникнення. Розвиток та ефективне функціонування підприємств залежить від напрямків підвищення інвестиційного потенціалу суб'єктів господарювання: розробка і впровадження міжнародних стандартів та підходів; захист інтересів інвесторів; забезпечення вдосконалення інвестиційної привабливості; реалізація дієвих інноваційних проектів; впровадження стабільного податкового режиму інноваційних процесів; забезпечення дієвих механізмів капітальних інвестицій.

Підвищення інвестиційного потенціалу підприємств залежить від встановлених стратегічних цілей та здійсненні ефективної господарської діяльності. Саме фінансовий потенціал визначає внутрішні фактори впливу, визначає наявність фінансових ресурсів та можливість ефективного управління ними. Тобто, фінансовий потенціал визначає потенційні інвестиційні можливості суб'єктів господарювання. Саме ефективне прогнозування результатів діяльності підприємств, мобільності фінансових ресурсів та фінансової стійкості дасть змогу прогнозуванню фінансового потенціалу.

З огляду на те, що промислові підприємства України потребують інвестування у впровадження новітніх технологій, запропоновано проаналізувати фінансову стійкість на прикладі ПАТ Харківський електротехнічний завод «Укрелектромаш» [15]. Аналіз фінансового потенціалу підприємства за допомогою показників фінансової стійкості має за мету встановити загальний рівень розвитку та впровадженню стратегічних напрямів підвищення інвестиційного потенціалу на довгострокову перспективу.

З метою розрахунку таксономічного показника діяльності суб'єкта господарювання машинобудівної промисловості використано відносні показники за період 2012–2018 рр.: коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансової залежності, коефіцієнт фінансового ризику, коефіцієнт маневреності власного капіталу, коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень, коефіцієнт довгострокового залучення коштів, коефіцієнт фінансової незалежності

капіталізованих джерел. У табл. 1 подано процес побудови таксономічного показника рівня розвитку показників фінансової стійкості, що має вплив на формування та підвищення фінансового потенціалу підприємства.

Таблиця 1

Розрахунок інтегрального показника розвитку для визначення фінансового потенціалу підприємства

Динаміка показників фінансової стійкості ПАТ Харківський електротехнічний завод «Укрелектромаш»							
Період, рік	Показники						
	Коефіцієнт автономії	Коефіцієнт фінансової залежності	Коефіцієнт фінансового ризику	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень	Коефіцієнт довгострокового залучення коштів	Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел
2012	-0,13	-7,83	-8,83	2,75	0,26	-56,16	57,16
2013	-0,20	-5,11	-6,11	3,69	0,14	-0,61	-1,61
2014	-0,17	-5,75	-6,75	3,77	0,19	-1,14	2,41
2015	-0,07	-15,18	-16,18	6,76	0,23	4,03	-3,03
2016	-0,09	-10,89	-11,89	4,66	0,29	15,54	-14,54
2017	-0,20	-4,92	-5,92	2,46	0,28	-0,69	-1,69
2018	-0,13	-7,79	-8,8	1,72	0,3	-0,37	-4,79
Стандартизована матриця відносних показників фінансової стійкості ПАТ Харківський електротехнічний завод «Укрелектромаш»							
2012	0,93	0,95	0,96	0,75	1,08	9,97	11,81
2013	1,43	0,62	0,66	1,00	0,58	0,11	-0,33
2014	1,21	0,70	0,73	1,02	0,79	0,20	0,50
2015	0,50	1,85	1,76	1,83	0,96	-0,72	-0,63
2016	0,64	1,33	1,29	1,26	1,21	-2,76	-3,00
2017	1,43	0,60	0,64	0,67	1,71	0,12	-0,35
2018	0,93	0,95	0,96	0,47	1,25	0,07	-0,99
Розрахункові значення інтегрального показника							
Період, рік	P_0	C_{j0}	$\bar{C}_0$	S_0	C_0	di	K
2012	1,43	1,43	9,25	12,19	33,63	0,04	0,96
2013	0,60	1,53				0,05	0,95
2014	0,64	1,63				0,05	0,95
2015	1,83	2,46				0,07	0,92
2016	0,58	1,28				0,04	0,96
2017	9,97	25,77				0,77	0,20
2018	11,81	31,00				0,92	0,08

Як видно з табл. 1, коефіцієнт фінансової залежності, коефіцієнт

фінансового ризику, коефіцієнт маневреності власного капіталу у 2012–2018рр. свідчать, про велику частину позикових коштів у фінансуванні ПАТ Харківський електротехнічний завод «Укрелектромаш». Коефіцієнт автономії обрано стимулятором, що даний показник характеризує частку власних коштів підприємства при проведенні господарської діяльності. Коефіцієнт фінансової залежності обрано дестимулятором, тому що вказує на залежність суб'єкта господарювання від позикових коштів у своєму фінансуванні. Коефіцієнт фінансового ризику показує співвідношення залучених коштів і власного капіталу, тому віднесено до дестимулятора. Коефіцієнт маневреності власного капіталу вказує, яка частка власного капіталу знаходиться у обігу та обрано стимулятором. Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень обрано дестимулятором, тому що, показує яку частину необоротних активів суб'єкта господарювання профінансована зовнішніми інвесторами, тобто його залежність від зовнішніх інвесторів. Коефіцієнт довгострокового залучення коштів та коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел, характеризують структуру пасивів підприємства та обрано стимулятором.

Відповідно за поділом відносних показників фінансової стійкості на стимулятори та де стимулятори є основою для побудови показника еталону розвитку, який визначає точку розподілу ознак на стимулятори і дестимулятори, який є точкою P_0 з координатами: $z_{01}, z_{02}, \dots, z_n$. Для стимуляторів значення z_n обиралися максимальне, а для дестимуляторів – мінімальне. Вектор–еталон фінансової стійкості має вигляд $P_0 = (1,43; 0,6; 0,64; 1,83; 0,58; 9,97; 11,81)$

З метою подальшого розрахунку виконано процедуру стандартизації, що дала можливість вирівняти значення ознак. Наведено значення квадрату різниці між показниками та координатами вектора–еталона та значення C_{i0} , та результати розрахунків коефіцієнтів таксономії рівня фінансової стійкості.

За результатами розрахунку на рис. 2 представлено інтегральний показник рівня фінансової стійкості ПАТ Харківський електротехнічний завод «Укрелектромаш» за 2012–2018 рр.

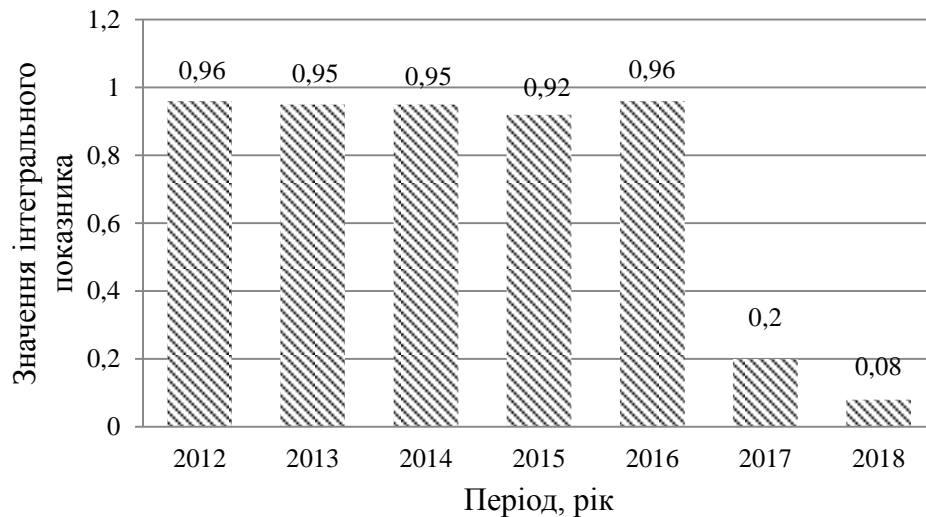

Рис. 2. Динаміка інтегрального показника рівня фінансової стійкості ПАТ Харківський електротехнічний завод «Укрелектромаш» за 2012–2018 рр.

Як видно з рис. 2, результати розрахунку коефіцієнта таксономії вказують, на зниження рівня, в свою чергу це свідчить також про зниження фінансової стійкості, що підтверджує кризовий стан ПАТ Харківський електротехнічний завод «Укрелектромаш» за 2012–2018 рр. Використання запропонованої методики визначення таксономічного рівня фінансової стійкості ПАТ Харківський електротехнічний завод «Укрелектромаш» за 2012–2018рр. дало змогу отримати результати аналізу, які мають практичну цінність у вирішенні актуальних проблем при прогнозуванні фінансової стійкості з метою розроблення заходів щодо її підвищення інвестиційного потенціалу.

Проведене дослідження вказує, що незважаючи на погіршення в останні роки показників фінансової стійкості суб'єкта господарювання машинобудівної промисловості, він залишається доволі привабливим для інвестування. Адже основними джерелами фінансування інвестицій є власні кошти, а одним із найбільших вагомих та важливих аспектів функціонування підприємств є інвестиційна діяльність. Тому залучення інвестиційних ресурсів у машинобудування не лише сприятиме розвитку галузі, а і забезпечить розвиток економіки України.

2. Напрямки підвищення ефективного інвестиційного потенціалу суб'єктів господарювання

Промисловість України характеризується зниженням ефективності діяльності, це насамперед свідчить про недостатнє фінансування інвестиційної діяльності та неефективною інвестиційною політикою у більшості суб'єктів господарювання машинобудівної промисловості. З метою активізації інвестиційної діяльності є пошук інвестиційних ресурсів та джерел фінансування.

Інвестиційна політика стала одним з чинників, що має вплив на збалансування завдань, які спроможні подолати кризових явищ спричинених конкурентоспроможним ринком. На сьогоднішній день існує різні науково-методичні підходи щодо механізму формування інвестиційного потенціалу. Проте на ринку інвестицій зменшуються мотиваційні переваги фінансових посередників, що призводить до зменшення ефективності реалізації інвестиційного потенціалу підприємств. З метою формування стратегії інвестиційної діяльності підприємства необхідно сформувати фінансову стратегію підприємства на довгострокову перспективу.

Виокремлено недоліки методичних підходів до оцінки формування інвестиційного потенціалу[16]:

при розгляді понять повноти та ефективності використання інвестиційного потенціалу відсутня методика їх визначення в контексті підтримки прийняття управлінських рішень;

не розроблено метод прогнозування економічної потужності, який дозволяє оптимально та раціонально втілити інвестиційний потенціал в економічні вигоди;

алгоритми визначення показників оцінки інвестиційного потенціалу визначаються за допомогою елементарних прийомів статистики, що має суттєві методичні недоліки.

Тобто, з метою оцінки формування системи інвестиційного потенціалу

необхідно проводити за допомогою оцінки системи показників.

I. Блан виділяє наступні кроки з метою розробки інвестиційної політики підприємством [17]:

аналіз інвестиційної діяльності підприємства в минулому періоді;

грунтовне дослідження зовнішнього інвестиційного середовища та кон'юнктури ринку;

визначення стратегічних напрямів розвитку підприємства, котрі мають забезпечуватися майбутньою інвестиційною діяльністю;

обґрунтування типу інвестиційної політики підприємства відповідно до цілей вкладання грошових коштів та міри ризику;

формування інвестиційної політики підприємства у відповідності до основних напрямів інвестування;

формування інвестиційної політики підприємства у галузевому та регіональному розрізі;

узгодження основних напрямків інвестиційної політики підприємства.

Таке проведення дослідження щодо оцінки інвестиційного потенціалу розкриває сутність інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання для потенційних інвесторів, а такої ефективної інвестиційної діяльності підприємства.

Інвестиційна діяльність підприємства залежить від збільшення його капіталу, а саме інвестицій у капітал. Розгляне деякі форми інвестицій у капітал підприємств: вкладення у основний капітал підприємства; капітал підприємства виражений в нематеріальній формі, наприклад патент; інвестиції спрямовані на придбання цінних паперів. Саме інвестиційна діяльність підприємства повинна спрямовувати інвестиційний потенціал підприємства до інвестиційної привабливості потенційних фінансових інституцій.

Інвестиційний потенціал характеризує ефективні напрямки інвестиційної діяльності та оптимальні інвестиційні стратегії. Так, інвестиційна стратегія підприємства – це принципи, критерії, стратегічні індикатори, пріоритети, ціннісні установки матеріально–технічної інвестиційної діяльності підприємств

в цілому і його СЗГ, а також програм розвитку, у яких вони реалізуються [18]. Пріоритетні стратегічні завдання підприємств забезпечують інноваційну діяльність, а управління ним є інвестиційний потенціал.

Запропоновано з метою підвищення фінансової стійкості на ПАТ Харківський електротехнічний завод «Укрелектромаш» потрібно рентабельність оборотних активів порівняти з співвідношенням дебіторської та кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги, що відобразить процес взаємодії зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на інвестиційний потенціал суб'єкта господарювання промисловості.

Для підтвердження наявності зв'язку між рентабельністю оборотних активів Y , співвідношенням дебіторської та кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги X_1 . З метою перевірки даного твердження за фактичними даними щодо рентабельності оборотних активів та фактичним значенням відповідного показника співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги розраховується коефіцієнт кореляції, який виступає кількісною мірою взаємозв'язку названих змінних.

Зазначено, що на результати оцінювання зв'язку між досліджуваними величинами суттєво впливає значення статистичної вибірки. Для вибірки даних обрано ПАТ Харківський електротехнічний завод «Укрелектромаш» суб'єкт господарювання, що за показниками фінансової стійкості та результатами таксономічного рівня фінансової стійкості має не стійкий фінансовий стан, тобто фактичні значення його показників найбільш наближені до критичних.

З метою наявності кореляційного зв'язку між факторними X_1 (співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги) та результативною Y (рентабельність оборотних активів) ознаками запропоновано визначити лінію регресії за лінійною моделлю.

Використовуючи кореляційно-регресійний аналіз, досліджено вплив на рентабельність оборотних активів (Y) фактору (X_1) співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги за

період 2012–2018 рр. ПАТ Харківський електротехнічний завод «Укрелектромаш», що представлено в табл. 2.

Таблиця 2

Залежність між дебіторською, кредиторською заборгованістю за товари, роботи, послуги та рентабельністю оборотних активів ПАТ Харківський електротехнічний завод «Укрелектромаш»

Рік	Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги, X1	Коефіцієнт рентабельності оборотних активів, Y	D ²
2012	0,25	-0,12	0
2013	0,26	-0,07	4
2014	0,43	-0,09	0,25
2015	0,93	0,08	0
2016	0,76	-0,03	0
2017	0,72	-0,09	6,25
2018	0,60	-0,06	1

Результати розрахунку, що представлені в табл. 2, свідчать про зв'язок між досліджуваними ознаками X1 та Y, тобто коефіцієнт кореляції Спірмена $r=0,05$, тоді як критичне значення критерію Спірмена при даному числі ступенів свободи становить 0,793.

Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованість характеризує ступінь незавершеності кругообігу оборотного капіталу, тоді як коефіцієнт рентабельності оборотних активів характеризує ефективність використання активів суб'єктами господарювання для генерації прибутку з метою його поточного, інвестиційного та фінансового розвитку.

На рис. 3. для підтвердження залежності рентабельності оборотних активів з співвідношенням дебіторської та кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги, представлено лінію регресії за лінійною моделлю щодо зв'язку між факторною X (співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги) та результативною Y (рентабельність оборотних активів) ознаками.

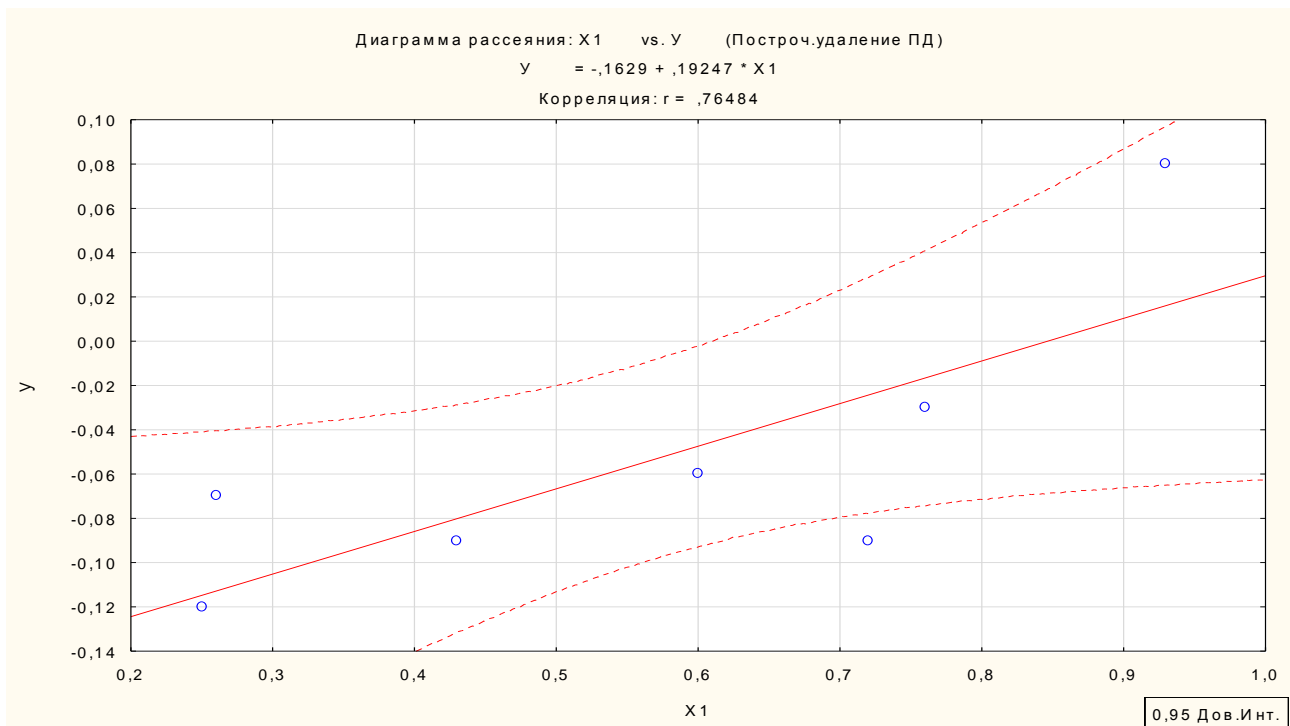

Рис. 3.7. Лінія регресії щодо зв'язку між співвідношенням дебіторської, кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги та рентабельністю активів

Як видно з рис. 3, зв'язок між показниками має вигляд:

$$Y = -0,1629 + 0,19247 \times X, \quad (3.6)$$

де Y – рентабельність оборотних активів (результативна ознака);

a – параметр рівняння, який характеризує початковий рівень ($-0,1629$);

b – параметр рівняння, який характеризує середній абсолютний приріст ($0,19247$);

$X1$ – співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги (факторна ознака).

Коефіцієнт кореляції Пірсона набуває значень у межах ± 1 , тому характеризує не лише щільність, а й напрямок зв'язку. Додатне значення свідчить про прямий зв'язок, а від'ємне – про обернений [19]. Результати

висунутої гіпотези про наявність зв'язку між показниками рентабельністю оборотних активів Y та X_1 , як досліджуваними змінними величинами між якими задалегідь передбачається зв'язок підтверджено тобто, лінійний коефіцієнт кореляції Пірсона $r = 0,76484$ свідчить про щільний прямий зв'язок між факторами.

Отже, дослідження напрямів підвищення інвестиційного потенціалу вказує на необхідність у додатковому фінансуванні і кредитуванні, збільшенню доходу та зменшенню дебіторської заборгованості, збільшенню фінансування інноваційної діяльності, розвиток інноваційно–активних суб'єктів господарювання з урахуванням основних проблем машинобудівної галузі. Фінансова потенціал підприємства показує, як суб'єкт господарювання розпоряджається своїми фінансовими ресурсами і як може відобразитися на його діяльності у майбутньому, зважаючи на економічне середовище, в якому воно функціонує.

Проведене дослідження щодо інвестиційного потенціалу дало змогу сформулювати напрямки підвищення інвестиційної діяльності підприємств:

спрощення механізмів податкової політи держави;

запровадження механізму акумулювання вільних коштів;

формування механізму ресурсного та інвестиційного потенціалу промислових підприємств;

запровадження дієвих механізмів регулювання інвестиційною діяльністю;

розширення ринку фінансових посередників та збільшенню обсягів іноземного капіталу.

Тобто, розглядаючи інвестиційні проекти реалізація інвестиційної діяльності залежить від фінансових вкладень у капітал підприємства, а від так розвитку інвестиційного потенціалу. Інвестиційна стратегія безпосередньо розробляється суб'єктами господарювання та є фінансовою складовою інвестиційного потенціалу, в свою чергу розвиток якого залежить від інвестиційної поведінки, інвестиційної активності, інноваційної активності та економічного зростання.

Висновки

Досліджуючи поняття інвестиційний потенціал можна стверджувати, що це обсяг інвестиційних ресурсів, який необхідний для перспективного розвитку інтелектуальних і матеріальних благ, які забезпечують інвестиційну діяльність підприємств.

Проаналізовано вплив факторів як зовнішнього так і внутрішнього середовища, незалежно від виникнення. Виділено напрямки підвищення інвестиційного потенціалу суб'єктів господарювання, що матиме вплив розвиток та ефективне функціонування: розробка і впровадження міжнародних стандартів та підходів; захист інтересів інвесторів; забезпечення вдосконалення інвестиційної привабливості; реалізація дієвих інноваційних проектів; впровадження стабільного податкового режиму інноваційних процесів; забезпечення дієвих механізмів капітальних інвестицій

Розв'язання проблем розвитку інвестиційного потенціалу постає у необхідності активізації інвестиційної стратегії з подальшим залучення інвестиційного капіталу та розширенням фінансових інституцій.

Проаналізовано фінансовий потенціал підприємств за допомогою показників фінансової стійкості, які визначили загальний рівень розвитку та впровадженню стратегічних напрямів підвищення інвестиційного потенціалу на довгострокову перспективу. Проведене дослідження підтвердило кризовий стан діяльності. Встановлено, що залучення інвестиційних ресурсів у машинобудування не лише сприятиме розвитку галузі, а і забезпечить розвиток економіки України.

Постає необхідність у проведенні більш детального визначення щодо основних недоліків та перспектив розвитку суб'єктів господарювання, що залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності та рівня фінансової стійкості. Однією з найважливіших проблем залишається незадовільний фінансовий стан суб'єктів господарювання. Насамперед це залежить від недостатності обігових коштів, відсутності реальних джерел фінансування, недостатнє технічне переоснащення

виробництва, нерозвиненість інфраструктури ринку.

З метою підвищення фінансової стійкості на ПАТ Харківський електротехнічний завод «Укрелектромаш» проведено порівняння рентабельності оборотних активів з співвідношенням дебіторської та кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги, що відобразить процес взаємодії зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на інвестиційний потенціал суб'єкта господарювання промисловості. Результати дослідження свідчать про тісний зв'язок, та вказують на необхідність у додатковому фінансуванні і кредитуванні, збільшенню доходу та зменшенню дебіторської заборгованості, збільшенню фінансування інноваційної діяльності, розвиток інноваційно–активних суб'єктів господарювання з урахуванням основних проблем машинобудівної галузі.

Сформовано напрямки підвищення інвестиційної діяльності підприємств: спрощення механізмів податкової політи держави; запровадження механізму акумулювання вільних коштів; формування механізму ресурсного та інвестиційного потенціалу промислових підприємств; запровадження дієвих механізмів регулювання інвестиційною діяльністю; розширення ринку фінансових посередників та збільшенню обсягів іноземного капіталу.

Саме активізація інвестиційної діяльності за допомогою напрямів сприятиме створенню ефективної стратегії управління інвестиціями та реалізації інвестиційних проектів на перспективу.

Список використаних джерел

1. Ворсовський О.Л. Фінансово-інвестиційні ресурси підприємств України *АгроСвіт*. 2010. № 15. С. 40–43.
2. Стратегічні виклики ХХІ століття суспільству та економіці / за ред. В.М. Геєця, В.П. Семиноженка, Б.Є. Кваснюка. Київ : Фенікс, 2007. 564 с.
3. Управління потенціалом підприємства / І.З. Должанський, Т.О. Загорна, О.О. Удалих, І.М. Герасименко, В.М. Ращупкіна. – Київ : Центр учбової літератури, 2006. 362 с.
4. Пілюшенко В.Л., Сердечна Л.В., Аракелова Л.В. Маркетинг послуг : навчально-методичний комплекс. Донецьк : НОУЛІДЖ, 2011. 322 с.
5. Федонін О.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2004. 316 с.
6. Ружицька Т.Д. Сутність та складові поняття «економічний потенціал підприємства». *Вісник Хмельницького національного університету*. 2009. № 5. Т. 2. С. 23–28.
7. Малярец Л.М., Отенко И.П. Формализованное представление стратегического потенциала предприятия. *Научно–технический сборник ХГАГХ «Коммунальное хозяйство городов»*. 2000. №24. С. 43–51.
8. Назарова О.Г. Вартісний підхід до управління інвестиційним потенціалом підприємства : дис. канд. екон. наук. : 08.00.04 . Краматорськ, 2015. 235 с.
9. Гончарук О.В. Методичні положення щодо оцінки виробничого потенціалу металургійних підприємств. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 5. С. 355–358.
10. Мерзликина Г. С. Оценка экономической состоятельности предприятия : монографія / Г. С. Мерзликина, Л. С. Шаховская. Волгоград : ВолгГТУ, 1998. 220 с.
11. Резнік Н.П. Засади формування інвестиційного потенціалу агропромислового комплексу держави. *Інноваційна економіка*. 2012. №10. С 14–16
12. Сабліна Н.В. Методичний підхід до управління інвестиційним

- потенціалом підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Економічні науки*. 2015. Вип. 15. Ч. 3. С. 102–105.
13. Жувагіна І.О. Чинники формування інвестиційного потенціалу підприємства роздрібною торгівлі. *Економіка Криму*. 2013. №1(42). С.318–322
14. Заїка С.О. Інвестиційний потенціал підприємства та варіанти його формування. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Економічні науки*. 2015. Вип.13. Ч.1. С. 84–86.
15. Чернишов В.В. Формування системи фінансової діагностики суб'єктів господарювання промисловості : автореф. дис. канд. екон. наук : 08.00.08. Харків, 2019. 20с.
16. Калініченко З. Методика оцінки інвестиційного потенціалу інтегрованих підприємств. *Економічний аналіз*. 2010. С. 273–276.
17. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: учебный курс. Москва : ЭльгаН, 2012. 398 с.
18. Масленникова Н. Цели развития организации через призму управленческих теорий. *Проблемы теории и практики управления*. 2002. №6. С. 77–83.
19. Гончаренко О. М. Методичні аспекти оптимального управління стійкістю підприємства. *Вісник соціально-економічних досліджень : збірник наукових праць Одеського державного економічного університету*. 2010. Вип. 39. С. 39–43.